

ТВОРЧИСТЬ ЯК ОНТОЛОГІЧНА ЗАСАДА ОСОБИСТІСНОЇ САМОІДЕНТИЧНОСТІ

У статті проведено паралель між процесом становлення самоідентичності особистості на основі практик себе і культурно-історичним розгортанням творчості як проявом буття. Виявлено, що обидва процеси мають однакову ступінчасту структуру, онтологічне спрямування і є по суті способом розкриття буття через суще.

Творчість розкриває себе як екзистенціаль людського буття, здійснює сутнісне наповнення особистісної самоідентичності. Концепт особистісної самоідентичності, знімаючи в собі не тільки діяльнісне самоутвердження суб'єкта, але й моральне самовизначення особистості та її творчу самореалізацію, привносить у парадигму діяльності новий зміст.

Найхарактернішою особливістю життя сучасної людини є те, що воно зумовлене постійним становленням її самоідентичності. Саме тому, що самоідентифікація особистості ніколи не може завершитися, вона увесь час залишається під питанням, їй важко дати відповідь на питання: "хто я?", хоч відповідь на нього присутня у кожному акті презентації себе й ідентифікації іншого, без чого неможливе спілкування між людьми та їх спільна діяльність. Але цей процес ускладнюється тим, що ми живемо в епоху стрімких суспільних трансформацій і нестабільності соціальних структур – "наприкінці знайомого світу" (І. Валлерстайн), у "світі, що вислизає" (Е. Гідденс), в епоху "нової невизначеності" (Ю. Габермас). Усе це викликає тривогу, невпевненість у завтрашньому дні і спонукає як окремих індивідів, так і суспільство загалом до пошуків ідентичності за умови, коли образ самої себе у людини став доволі розмитим. Стало звичним говорити про кризу самоідентичності особистості.

Зараз спостерігається лавиноподібне зростання публікацій з цієї проблематики, але переважно це психологічні, соціологічні, культурологічні і соціально-філософські дослідження, нас же цікавлять онтологічні засади самоідентичності особистості, які прояснили б більшість антропологічних проблем сьогодення, серед яких найзначущою, на наш погляд, є проблема співвідношення сущого і буття, про яку говорив ще М. Гайдеггер. Він вважав, що "у визначенні людяності людини... істотним виявляється не людина, а буття" [1: 331], хоча й розумів, що буття в усій повноті залишається недосяжним для людини, що чим більше вона віддається потоку буття, тим повніше постає як істота смертна і пропадає, тим більше шансів у неї бути непочутою. Проте, як правильно зауважує Ф. І. Гіренок: "Суще знаходиться в руках у людини, правда, без буття. Але зі свого боку, буття є без сущого. Якщо суще відібрати у людини й повернути його буттю, то людина зміститься на периферію світу, стане в ньому маргіналом". Тоді виникає питання: "Чи потрібна нам така деантропологізація світу? Чи хочемо ми людину без сущого?" [2: 408]. Вітчизняний філософ В. А. Малахов бачить вихід із цієї ситуації у подоланні світоглядного онтологізму, позбавленні буття як такого статусу псевдоабсолюту – "у постонтології, що пройшла через випробування спів-буттям і передбачає надбуттєве подолання буття" [3: 54].

Враховуючи результати аналізу історичних змін форм "практик себе" [4-7] і тих вікових трансформацій, що відбуваються протягом усього людського життя [8], можна стверджувати, що самоідентичність особистості розкриває себе в становленні, – змінюючись і зберігаючи завдяки змінам свою сутність. Її достовірність і автентичність постає перед нами не у вигляді набору визначень і характеристик, а як особливий спосіб буття, який через ці визначення розкривається.

Мета нашого дослідження полягає у тому, щоб зіставити вузлові моменти становлення особистісної самоідентичності, що відбувається на основі культурно визначених практик себе, і розгортання творчого процесу як прояву буття, показати, що творчість пов'язує людину з буттям і своєю телеологічною спрямованістю онтологізує її самоідентичність.

Увесь категоріальний апарат новочасної філософії розгортається в межах парадигми діяльності: ідеальне – реальне, ціль – засіб – результат, відображення – перетворення, відчуження – привласнення тощо. Складається образ діяльності, що утверджує саму себе і є по суті способом людського буття. Людина як суб'єкт діяльності опиняється під владою своєї діалектики: засвоюючи навколишню реальність і тим самим упредметнюючи свою кінцеву сутність, вона виходить за її межі й реалізує сутнісну спрямованість до нескінченного. Виникає нескінчений рух взаємного обумовлення опосередкування і цілепокладання по спіралі, коли на кожному наступному витку цикл відтворюється на більшій онтологічній глибині. Проте трансцендентування, покладене в основу перманентного виходу за межі покладеної обмеженості, усвідомлюється і утверджується не як результат вибору, а як природна визначеність, атрибут людського існування. Суб'єкт діяльності, реалізуючи породжені власною суб'єктивністю цілі, впроваджує в навколишній світ начало форми, встановлюючи тим самим відмінність між ним і самим собою. Світ у такий спосіб постає як набір об'єктів – засобів діяльності і як предмет розсудку, який намагається якомога ефективніше обрахувати спосіб досягнення поставленої мети. Між іншим, будучи упредметненою, мета переходить у розряд об'єктів, сама стає засобом досягнення інших цілей. Тим самим світ об'єктів деперсоналізується, позбавляється власного сенсу, а сенсом людського життя стає його

самоутвердження будь-якою ціною. В цьому моменті збігаються погляди і просвітників, і романтиків, і Фіхте, і Ніцше тощо. Значення ж морального самовизначення у конституюванні смислової реальності нівелюється аж до ніцшеанського імморалізму.

Ми повністю поділяємо думку В. Малахова, що у виході за межі описаної парадигми "конструктивну роль могла б зіграти не діяльнісна парадигматика як така, з непереборно властивим їй тяжінням до панування і самоабсолютизації, а, радше, деякі похідні від неї – свого роду щеплення на підщепу іншої, змістовнішої смислової основи" [9: 115-116]. Такою підщепою, на наш погляд, може стати концепт особистісної самоідентичності, який знімає в собі не тільки діяльнису самореалізацію суб'єкта, але й моральне самовизначення особистості та її творче становлення.

Якщо ми поглянемо на всі етапи саморозкриття особистістю своєї сутності, то побачимо, що в своєму здійсненні воно по суті було розкриттям творчого ставлення до буття. Що наполегливо заявляло про себе, коли ми розкривали елементи цілісності і прояви феномену особистісної самоідентичності, так це те, що саморозкриття ідентичності в її сутнісній визначеності постає як те, що скріплює взагалі відношення суцього до буття. Ідентичність особистості в своєму саморозкритті відкривається перед нами як дороговказ, яким утримуються, кріпляться і стають зримими відношення суцього і буття. Ідентичність виявляється тим принципом, через який розгортається це відношення, є інструментом і водночас тим, котре розкривається, коли розкривається буття через суще.

Отже, сутнісне наповнення особистісної самоідентичності здійснюється через творче ставлення до самого себе і світу загалом, процеси розкриття творчості і становлення особистості взаємопов'язані і являють собою певну цілісність. Що стосується творчості, то вона в перший момент життя ще не виокремилась із буттєвої усе-повноти. Виходить, що така звична характеристика суцього як креативність, не є заданою.

Історико-культурний огляд цієї проблеми дає можливість побачити, що в античності за умови, коли суще, як частина єдиного організму буття, ще не може помислити себе в автономності від цілісної повноти, творчості як такої не було і самоздійснення особистості не виходило за межі буття. У цьому сенсі ми повністю поділяємо думку Д. Пронкіна і С. Пронкіної, що "...творчість, маючи джерело, тобто зародження, не являє собою нежиттєву штучну конструкцію, сфабриковану людським раціо як суб'єктом, що визначає через себе світ, а як раз навпаки, є сутність, тобто дещо одушевлене, самоцінне, що відкриває себе як таке, що походить не з людини і не для людини... сенс творчості глибоко онтологічний, а не антропологічний" [10: 195] Отже, творчість є і можлива в ситуації самовизначення буття через виділення суцього.

З приходом християнства, утвердження практик себе, спрямованих на онтологічну трансформацію, відбувається фундаментальний зсув: сама ідея творіння входить у світ, творчість стає принципово можливою і значимою в бутті. А це знаменувало прихід онтології спрямованої змінності. Бог, який є повнота буття, виділив з себе світ, носієм сенсу якого стала людина. Це виділення і є творчий акт. З нерозчленованого буття кристалізується суще, тим самим утворюючи проміжок, у якому укорінюється суще і який виступає як онтологічна мислимість змін.

Суще вицленює себе із тотальності буття як усвідомлення можливості змін, тобто власне саме суще усвідомлює себе у можливості відрізнитися, відокремитися, виділитися із всепоглинаючої повноти. Проте будь-яка зміна бачить себе тільки через зверненість до буттєвої усе-повноти, і тільки у зв'язку з останньою. Основи творчого сприйняття світу акумулюються в поняттях "спасіння", "служіння", "вдосконалення", які фіксують момент зворотної дії – відновлення втраченої єдності із Божественним. Творчість розкривається як можливість такого повернення, а становлення особистісної самоідентичності як синергія з Божественною енергією і активна самотрансформація у цьому напрямку. Ця змінність, яка проявляється разом із виділенням суцього, є змінністю у напрямі до Бога.

У модерну добу сутність креативності починає розкривати себе безпосередньо всередині суцього. Творчість як облаштування суцього відкривається в якості його основної турботи. Людина в своєму власному світі не подвоює Божественний світ, а вперше його розкриває, діючи згідно з розумом, який тому й володіє такою могутністю, що здатний творити за аналогією з Богом, надаючи достовірної значимості поцейбічній присутності. Шлях до буття відкривається як заглиблення в себе суцього. Трансцендентне через іманентне – так відбувається саморозкриття творчості, а творчість стає здійсненням буттєвого сенсу. У Новий час суще ще кріпить зв'язок із власною буттєвою віднесеністю, але водночас починає вичерпуватися яскравість відкритого раніше усвідомлення людської особистості як скріплення буття з сущим, згладжується на шляху забуття те, що справжність людини – це її стояння на стику, у "просвіті" буття (мовою Гайдеггера), перебування у стані постійно тривалого розп'яття. Творчість стає продукуванням речей цього світу: суще тим самим приховує себе від буття, втрачає буттєву віднесеність. Подібні тенденції ведуть до повного забуття найсуттєвішого у творчості, що було відкрито раніше, а саме – скріплення буття, а особистість втрачає своє коріння. Сущє замикається на собі у відчуженні від буття, і творчість вичерпується, набуваючи характеру "машинного виробництва".

Сьогоднішня ситуація для людини унікальна: вона намагається будувати своє життя без безумовної опори на незбагненну основу буття, яка б перевершувала людину. Сущє знову злите з буттям. Знову не стало проміжку, з якого суще могло бачити себе відмінним від іншого, тобто самоідентифікуватися як особистість. Коло замкнулося: сьогоднішня нагадує дещо, що вже було в античності. Але давній грек не заперечував буття, навпаки, воно було істинним на відміну від примарного суцього. Це був світ, який наслідував буття, у якому не було онтологічної основи для змінності. Якщо тоді творчість ще не виникла, то зараз вона йде від нас,

поступаючись місцем із машинним виробництвом бажання, яке серійно відтворює усе нові й нові симулякри. Але за усім подібним криється лише видиме повернення, насправді відбувається діалектичне зняття, в результаті якого народжується нове тіло суцього. У самій сутності творчості – здійсненні буття – мають відбутися важливі зміни.

За тривіальними словами про смерть суб'єкта зовсім не відчувається катастрофічність ситуації. За фактами, за допомогою яких намагаються активізувати комфортне існування, приховується те, що зі смертю суб'єкта на світ рветься новий суб'єкт, який ставить нас у залежність від цілей, які нам ще невідомі. І як констатують учені Пронкіни, "суб'єкт-людина помирає, суб'єкт-інше заявляє свої права на суще і людини в ньому" [10: 204]. Що вони мають на увазі? Те, що зараз відбувається зміна форми буття. Збулися пророцькі слова М. Бердяєва: "Техніка має космогонічне значення, через неї твориться новий космос" [11: 508].

Зараз відчувається потужний зсув: народжується нове – технологічне – тіло суцього, у яке влітається людина. Своім розумом і руками людина створила нову онтологічну одиницю. Людина як одиничність відповідає на виклик, який Гайдеггер назвав по-ставом. Творчість, визначившись у суцшому, організувавши суще, змінюється, повертається до стану, який колись називали Божественним творінням, тобто розкривається у своїй достовірності і повноті. За умови, коли буття, самовизначившись через суще, зливається зі своєю визначеністю, суще, будучи цією визначеністю, творить вже не історію як саморозкриття буття, а включається в процес творчості самого буття. Отже, буття починає творити саме себе через суще, як колись розкривало себе через суще.

Таке онтологічне перевертання привело до того, що суще знову не може мислити себе поза тотальністю. Техніка, як онтологічний феномен, створює єдність, що тоталізує. Самоідентичність особистості віднині формується тільки у відношенні до тотальності, з якою зливається як її (тотальності) спосіб вибудовувати себе саму. Проте було б антропоцентричною зверхністю вважати, що таке утвердження відношення буття і суцього через творчість самого буття, підносить людське самовдосконалення до буттєвих висот. Як свідчить реальне становище справ, прерогатива творчого діяння знову належить не окремому індивіду як особистості, а єдності, для якої людина є інструмент поставу. А скріплює цю єдність анонімна влада; відбувається масовізація людського способу існування та інші негативні явища. Але очевидним стає й те, що індивідуальна особистість не здатна впоратися з цілим світом, який став настільки величезним, складним і динамічним, що вийшов за межі її можливостей. Тому створивши суще, сповнене визначеністю, людина "лишає індивідуальну ініціативу, включаючись у загальний порядок" [12: 147].

Тіло суцього вибудовано і тепер воно, на думку Пронкіних, у своїй повноті повинно стати носієм творчості. "Висловимо зухвалий, але необхідний туг висновок, – пишуть вони, – уся історія християнського людства – підготовчий етап до творчості буттям себе через збудоване творчістю тіло суцього" [10: 209].

Думка явно не безперечна, але повністю заслуговує на увагу, оскільки є співзвучною з прозрінням Ф. Ніцше, що людина має бути подолана надлюдиною, і твердженням М. Гайдеггера, що "новеєвропейська "механічна економіка", суцільний, машині подібний розрахунок будь-якої дії і планування у своїй безумовній формі, вимагають нового людства, що виходить за межі колишньої людини... Вимагається таке людство, яке у самій своїй основі відповідає унікальній суті техніки і її метафізичній істині, тобто яке дає істотності техніки повністю оволодіти собою... Планетарна техніка вимагає собі такого людства, яке готове витратити себе як матеріал для виконання своїх проєктів" [13: 231]. Тотальністю стає не техніка, що оволодіває людиною, але її дія є такою, що людська особистість долається людством як частиною єдиного акту, що тоталізує.

Для християнської цивілізації запорукою креативності була індивідуальна неповторність кожної людини. Масова технізація нівелює будь-яку індивідуалізацію, деперсоналізуючи людину. Але якщо знову повернутися до вчення Ф. Ніцше, то побачимо, що сучасні тенденції прояснюють сенс вічного повернення. Воно має своє виправдання лише в світлі ідеї надлюдини. Машинерія вічного повторення є тією основою, з якої народжується те, що повинно подолати подібну буттєву ситуацію, – надлюдський стан, що означає нову форму самоутвердження і самореалізації особистості, новий сенс суцього.

М. Гайдеггер так само відзначає амбівалентність ситуації, що склалася, двозначністю техніки: "По-перше, постав втягує в гонку поставляючого виробництва, яке затуляє подію виходу із потаємності і тим самим піддає ризику самі корені нашого відношення до суті істини. По-друге, сам постав, в свою чергу, здійснюється шляхом того здійснення, яке дозволяє людині перебувати ... як потрібна для зберігання істини. Так піднімаються рятівні паростки" [13: 237].

Річ у тому, що машинне виробництво зовсім не нівелює свободу, яка є гарантом тяглової осмисленості людського існування (самоідентичності). Свобода не тотожна абсолютній автономності, навпаки, вона передбачає певні зв'язки, що забезпечують умови для чогось. Повна автономія означає втрату самоідентичності, оскільки, приймаючи кожного разу автономне рішення, індивід не має можливості ідентифікуватися. "Людина, залишаючись одиницею буття, може тягнути онтологічну ідентичність, лише відповідаючи (і це акт свободи) виклику буття, вбачаючи у цьому свою місію" [10: 212].

Отже, можна прийти до висновку, що постав, який порядкує сущим у наші дні, несе у собі потенцію розкриття буття і, адже, креативності. Таке твердження прийняти можна і воно відповідає, на нашу думку, дійсності. Проте не можемо зголоситися з положенням цих авторів, що відбулася "втрата індивідуальної, особистісної душі ... на користь душі загальнолюдської, покликаної стати інструментом творчості, яким раніше була особистість" [10: 213].

Історія не вимагає від нас такої жертви – "втрати особистісної самостійності і креативності духу". Перехід творчості на новий виток відношення суцього і буття (від розкриття буття до його творіння) змінює саму антропологічну парадигму, бо творчість є фундаментальною структурою організації людської екзистенції, формою саморозкриття особистісного начала в людині, онтологічною підвалиною становлення її самоідентичності. Як підтвердження цих слів пропонуємо розглянути таблицю, яка підводить підсумки нашого дослідження:

Самоідентичність особистості			
Рівні буття	онтичний	екзистенціальний	онтологічний
стадії ритуалу	сепаративна	лімінальна (перебування на межі)	реінтегративна (відновна)
архетип героя	втеча з дому	духовні блукання, мандри	повернення додому
духовні практики себе	навертання	метанойя	покаяння
сенса творчості	наповнення суцього визначеністю	тривання людського єства	поставання у відкритості присутності
прояв творчості	пооява нового	виробництво суцього з буття	онтологічна змінність
особистісний потенціал як передумова творчості	актуалізація буттєвої повноти	укоріненість на стику буття і суцього в якості особистості	спрямованість на самовизначення

По-перше, самоідентичність особистості є способом людського буття, специфіка якого полягає у неперервному процесі її зміни на основі вільного вибору і морального самовизначення. Цей процес духовного зростання особистості має ступінчастий характер, охоплює онтичний, екзистенціальний і онтологічний рівні буття.

По-друге, становлення людської самоідентичності відбувається на основі культурно визначених практик себе, історично першими формами яких були ритуал і міф. Як видно з таблиці, вони мають трьохступінчасту структуру, і на кожній стадії прояви творчості, її сенс і особистісний потенціал мають свою певну специфіку, що визначає історичну змінність і поступальність розвитку самої творчості як творення нового.

По-третє, цілком очевидним є зв'язок між становленням самоідентичності особистості і творчістю – це єдиний процес саморозкриття буття, телеологічний і осмислений. Творчість є здійсненням буття, історією відношення суцього до буття, того, як з нерозчленованості буття через виокремлення і самовизначення суще знову зливається з буттям. Творчість прагне стати буттєвою силою, що скріплює буття і суще, способом, яким буття через суще конститує саме себе.

Отже, план буттєвий і план антропологічний складають собою єдність. Творчість може здійснити свою місію через діяння людини. Будучи фундаментальною характеристикою справжнього перебування людини, вона розкриває себе як її екзистенціал. У свою чергу, людина є інструментом втілення буттєвого сенсу, що є творчим процесом, завдяки якому людина утримує своє людське перебування, свою гідність і справжність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Хайдеггер М. Письмо о гуманизме / М. Хайдеггер // Проблема человека в западной философии. – М. : Прогресс, 1988. – С. 314–356.
2. Гиренок Ф. И. Антропологические конфигурации / Ф. И. Гиренок // Философия науки. Вып. 8. Синергетика человекомерной реальности. – М. : ИФ РАН, 2002. – 428 с.
3. Малахов В. А. Постонтология, или как возможна ныне философия духа? / В. А. Малахов // Уязвимость любви. – К. : Дух і літера, 2005. – С. 51–58.
4. Фуко М. Герменевтика субъекта : [курс лекций, прочитанных в Коллеж де Франс в 1981–1982 учебном году] / М. Фуко ; [пер. с фр. А. Г. Погоняйло]. – СПб. : Наука, 2007. – 677 с.
5. Хоружий С. С. Современные проблемы православного мирозерцания [Электронный ресурс] / С. Хоружий. – Режим доступа : <http://lib.pgrvmitr.ru/library/readbook/14794>.
6. Соловьёв А. Е. Историко-философский анализ феномена "заботы о себе": дис. ... канд. филос. наук : 09.00.03, 09.00.13 / Соловьёв Алексей Евгеньевич. – Ростов н / Д, 2006. – 160 с.
7. Мазур Л. І. "Турбота про себе" як практика становлення самоідентичності в античну епоху / Л. Мазур // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". – № 692. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів політех.", 2011. – С. 46–51.
8. Мазур Л. І. Становлення і розвиток ідентичності в онтогенезі / Л. І. Мазур // Філософські пошуки. Випуск XXIII. – Львів-Одеса : Вид-во "Центр Європи", 2007. – С. 190–205.
9. Малахов В. А. Sonatus essendi и структура деятельности самореализации (к парадигматике эпохи модерна) / В. А. Малахов // Уязвимость любви. – К. : Дух і літера, 2005. – С. 109–117.
10. Пронкин Д. Д. Одиссея творчества : К бытийности сущего через осуществление бытия / Д. Д. Пронкин, С. В. Пронкина. – СПб. : Алетея, 2005. – 229 с. – (Метафизические исследования).
11. Бердяев Н. Человек и машина / Н. Бердяев // Философия творчества, культуры и искусства. – Т. 1. – М. : Искусство, 1994. – С. 499–523.
12. Гвардини Р. Конец Нового времени / Р. Гвардини // Вопросы философии. – 1990. – № 4. – С. 127–163.

13. Хайдеггер М. Вопрос о технике / М. Хайдеггер ; [пер. с нем В. В. Библихин] // Время и бытие. Статьи и выступления. – М. : Республика, 1993. – 447 с. – (Мыслители XX века). – С. 221–238.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Heidegger M. Pis'mo o gumanizme [The Letter about Humanism] / M. Heidegger // Problema Cheloveka v zapadnoi filosofii [The Human's Problem in the Western Philosophy]. – М. : Progress, 1988. – S. 314–356.
2. Girenok F. I. Antropologicheskie konfiguratsii [Anthropogenic Configurations] // Filosofii nauki [The Scientific Philosophy]. – Вып. 8. Sinergetika chelovekomernoii real'nosti [Synergetics of the Human Reality] – М. : IF RAN, 2002. – 428 s.
3. Malakhov V. A. Postontologiya, ili kak vozmozhna filosofii dukha? [Post Ontology, or How the Spiritual Philosophy is Possible] / V. A. Malakhov // Uязvimost' liubvi [Sensitivity of Love]. – К. : Dukh i litera, 2005. – S. 51–58.
4. Fuko M. Germenevika sub'ekta [Subject's Hermeneutics] / M. Fuko. – SPb. : Nauka, 2007. – 677 s.
5. Khoruzhii S. S. Sovremennye problemy pravoslavnogo mirosozertsaniia [Modern Issues of the Orthodox World View] [Elektronnyi resurs] / S. S. Khoruzhii. – Rezhym dostupu : <http://lib.pravmir.ru/library/readbook/14794>.
6. Soloviov A. E. Istoriko-filosofskii analiz fenomena "zaboty o sebe" [Historical-Philosophical Analysis of the Phenomenon "Self-Concern"] : dis. ... kand. filos. nauk : 09.00.03, 09.00.13 / Solov'iov Aleksei Evgen'evich. – Rostov n / D, 2006. – 160 s.
7. Mazur L. I. "Turбота pro sebe" yak praktyka stanovlennia samoidentychnosti v antychnu epokhu ["Self-Concern" as the Practice of the Self-Identification Establishment in the Ancient Epoch] / L. I. Mazur // Visnyk Nats. univer. "Lviv's'ka politekhnika" [National University Journal "Lviv Polytechnics"]. – № 692. – L'viv, 2011. – S. 46–51.
8. Mazur L. I. Stanovlennia i rozvytok identychnosti v ontogeneze [The Establishment and Identity Development in the Ontogenesis] / L. I. Mazur // Filosofs'ki poshuku. Vypusk XXIII [Philosophical Researches. Number XXIII. – Lviv – Odesa, 2007. – S.190–205
9. Malakhov V. A. Conatus essendi i struktura deiatel'nostnoi samorealizatsii [Conatus Essendi and the Structure of the Pragmatist Self-Realization] / V. A. Malakhov // Uязvimost' liubvi [Sensitivity of Love]. – К. : Dukh i litera, 2005. – S. 109–117.
10. Pronkin D. D. Odisseia tvorchestva : K bytiinosti sushchego cherez osushchestvlenie bytiia [Odyssey Creativity : to the Existent Things Through Genesis Actualization]. – SPb. : Aleteia, 2005. – 229 s.
11. Berdiaev N. Chelovek i mashina [Human and Machine] / N. Berdiaev // Filosofii tvorchestva, kul'tury i iskusstva [Philosophy of the Creativity, Culture and Art]. – Т. 1. – М. : Iskusstvo, 1994. – S. 499–523.
12. Guardini R. Konets Novogo vremeni [The End of the New Time] / R. Guardini // Voprosy filosofii [Philosophical Questions]. – 1990. – № 4. – S. 127–163.
13. Heidegger M. Vopros o tekhnike [The Question on the Techniques] / M. Heidegger // Vremia i bytie [Time and Existence]. – М. : Respublika, 1993. – 447 s.

Матеріал надійшов до редакції 28.01. 2013 р.

Мазур Л. І. Творчество как онтологическая основа личностной самоидентичности.

В статье проводится параллель между процессом становления самоидентичности личности на основе практик себя и культурно-историческим развертыванием творчества как проявлением бытия. Выявлено, что оба процесса имеют одинаковую ступенчатую структуру, онтологическое направление и являются, по сути, способом раскрытия бытия через сущее. Творчество раскрывает себя как экзистенциал человеческого бытия, осуществляет сущностное наполнение личностной самоидентичности. Концепт личностной самоидентичности, снимая в себе не только деятельностное самоутверждение субъекта, но и моральное самоопределение личности, и ее творческую самореализацию, привносит в парадигму деятельности новый смысл.

Mazur L. I. Creativity as the Ontological Basis of the Personal Self-Identity.

The article conducts the parallel between becoming the personal self-identity on the basis of practices of itself and cultural and historical development of creation as the display of being. It is exposed, that both processes have an identical step structure, ontological direction and are, in fact, the way of opening of being through the essence. Creativity exposes itself as the existence of human being, carries out the essence filling of personal self-identity. The concept of personal self-identity, taking off in itself not only the active subject's self-affirmation, but also the moral personality's self-determination, and its creative self-realization, introduces the new sense in the paradigm of activity.